

Specialistische ondersteuning

Bij de uitvoering van Begeleid Leren gaat Cosis uit van stepped support: een methode volgens het principe van getrapte begeleiding. Dat houdt in dat de student in het onderwijs in eerste instantie de kortste en minst intensieve begeleiding aangeboden krijgt. Alleen als dit onvoldoende resultaat oplevert, wordt overgegaan op een meer intensieve begeleiding. Dit principe sluit aan bij het huidige overheidsbeleid (Wmo, Jeugdwet, Passend Onderwijs). Namelijk, voordat er professionele hulp wordt ingezet, eerst uitgaan van datgene wat mensen nog wel zelf kunnen met zijn/haar netwerk. In het geval van Begeleid Leren onderzoekt Cosis eerst wat de student en het netwerk zelf kan, dan wat de betrokken school aan extra ondersteuning kan bieden, en als dat alles onvoldoende is kan een beroep worden gedaan op een Begeleid Leren-trainer. Hiermee is Begeleid Leren een specifieke expertise en moet de ondersteuning gezien worden als specialistische ondersteuning.

Wie ondersteunt mij bij het behalen van mijn opleiding?

Werkwijze

- **Aanmelding**
Studenten worden aangemeld bij het Begeleid Leren-team via: scholen en/of ggz-instellingen. Ook de student en zijn/haar netwerk kunnen direct contact opnemen om te onderzoeken of Begeleid Leren iets kan betekenen. Vanuit het stepped support principe maakt Cosis een inschatting of Begeleid Leren in aanmerking komt.
- **Start met kennismaking**
In een eerste gesprek inventariseren we samen met de student welke stappen al zijn doorlopen en waar momenteel de knelpunten en wensen liggen. Aan de hand van de IRB fases (verkennen, kiezen, verkrijgen, behouden) stelt Cosis een individueel plan op waarin doelen en tijdsperiode wordt omschreven.
- **Individuele trajecten**
Bij Begeleid Leren gaat het om individuele trajecten, waarbij een leertraject op maat wordt afgesproken en de leervraag van de student centraal staat. De frequentie is afhankelijk van de leervraag en bijbehorende indicatie. In overleg met de student wordt afgesproken waar de ondersteuning plaats vindt, d.w.z. thuis, op school, bij het buurtcentrum of anderszins.

- **Vaardigheden**
De focus in de begeleiding ligt op het aanleren van (studie)vaardigheden en het verzorgen van gespecialiseerde huiswerkbegeleiding.
- **Multidisciplinaire aanpak**
Samenwerking tussen alle partijen is noodzakelijk voor een succesvol traject. De trainer investeert in contact met andere betrokkenen en sluit aan bij multidisciplinaire zorg overleggen.
- **Zo gewoon mogelijk**
Begeleid Leren-trainers blijven het gehele proces kritisch onderzoeken of hun expertise nog nodig is, of dat er vanuit eigen netwerk oplossingen gevonden kunnen worden. Waar een student regulier kan meekomen, werkt Cosis toe naar afbouw van professionele hulp.

Netwerk en financiering

Begeleid Leren functioneert in een grijs en dynamisch gebied tussen onderwijs en zorg. Samenwerking met onderwijs- en zorginstellingen, leerplicht en gemeente is een voorwaarde voor een succesvol traject. Een onderdeel daarvan is het maken van afspraken vanaf de start op het gebied van regievoering, rolverdeling en taakinhoud. Daarom investeert de Begeleid Leren-trainer in nauw contact met alle partijen en is daarmee de 'verbindende factor'. Dit dynamische werkgebied waar Begeleid Leren zich in beweegt, maakt het financieringsvraagstuk ook complexer. Trajecten kunnen betaald worden vanuit WMO-, Jeugdwet-, Passend Onderwijs, of eigen gelden. Per casus wordt, in overleg met betrokken onderwijsinstelling en gemeentelijke toegang, gezocht naar een passende financieringsvorm.

Profiel Begeleid Leren trainer

Begeleid Leren trainers van het Educatie team van Cosis beschikken zowel over kennis en ervaring in het onderwijs (incl. onderwijsbevoegdheid) als ook in de ggz-zorg. Door deze combinatie zijn de trainers in staat om deze doelgroep te kunnen ondersteunen bij het behouden en succesvol afronden van hun opleiding. Hierbij ligt de focus op het aanleren van (studie)vaardigheden. Ook zijn er voorbeelden waarbij de trainer onderwijsprogramma's op maat aanbiedt. Dit ter overbrugging van jongeren die bijvoorbeeld tijdelijk niet kunnen functioneren in een klas. Naast kennis en vaardigheden, is de attitude van een trainer van doorslaggevend belang: vertrouwen, humor, gelijkwaardigheid en laagdrempelig betrokken, zijn aspecten die onmisbaar zijn.

Meer info?

Wilt u meer informatie over Begeleid Leren? Neem gerust contact op via: educatie-training@cosis.nu

2018-03

Begeleid Leren

Ondersteuning voor (jonge) mensen met psychische beperkingen bij het volgen van regulier onderwijs

Cosis is een zorginstelling voor mensen met een verstandelijke en/of psychische beperking in Drenthe en Groningen. Het doel van de ondersteuning is om mensen grip te geven op hun eigen leven, door samen kleine stappen te zetten zodat ze deel kunnen nemen aan de samenleving. Met het programma Begeleid Leren wil Cosis een bijdrage leveren aan inclusie en participatie van mensen met psychische beperkingen op het gebied van onderwijs.

Wat is Begeleid Leren?

‘De jeugd heeft de toekomst’, is een bekend spreekwoord. Voor jongvolwassenen met psychische problemen is het werken aan hun toekomst echter niet zo eenvoudig. Hoewel ze vaak wel op een gewone school zitten, ervaren ze allerlei hindernissen bij het behalen van een diploma en startkwalificatie. Deze jongeren willen precies dezelfde dingen als leeftijdsgenoten: naar school, leuke vrienden en bezig zijn met het bouwen aan een toekomst.

Maar door de psychische problematiek, zoals bijvoorbeeld ADHD, ASS, depressie en/of hechtingsproblematiek, kan het naar schoolgaan een te grote opgave zijn. Als er sprake is van langdurige schooluitval, lopen deze studenten de kans op het mislopen van redelijk werk en salaris in de toekomst.

Als jongeren in deze onderwijs-fase afhaken, achtervolgt hen dat vaak hun hele leven. Het later oppakken van de niet-afgemaakte studie is voor veel volwassen ingewikkeld, zowel vanwege de financiering als qua inzet en motivatie. In de praktijk blijkt dat mensen zonder diploma niet of zeer moeilijk aan het werk komen. De kans op armoede en afhankelijkheid van uitkeringen wordt hiermee vergroot. Met Begeleid Leren ondersteunen we studenten met een psychische beperking, zodat zij hun opleiding wél succesvol kunnen afmaken.

Uitgangspunten Begeleid Leren

In samenwerking met het Lectoraat Rehabilitatie van de Hanze Hogeschool in Groningen is in 2013 het programma Begeleid Leren ontwikkeld. Het programma is gestoeld op de evidence-based methodiek ‘Individuele Rehabilitatie Benadering’ (IRB), die mensen ondersteunt bij hun maatschappelijk herstel.

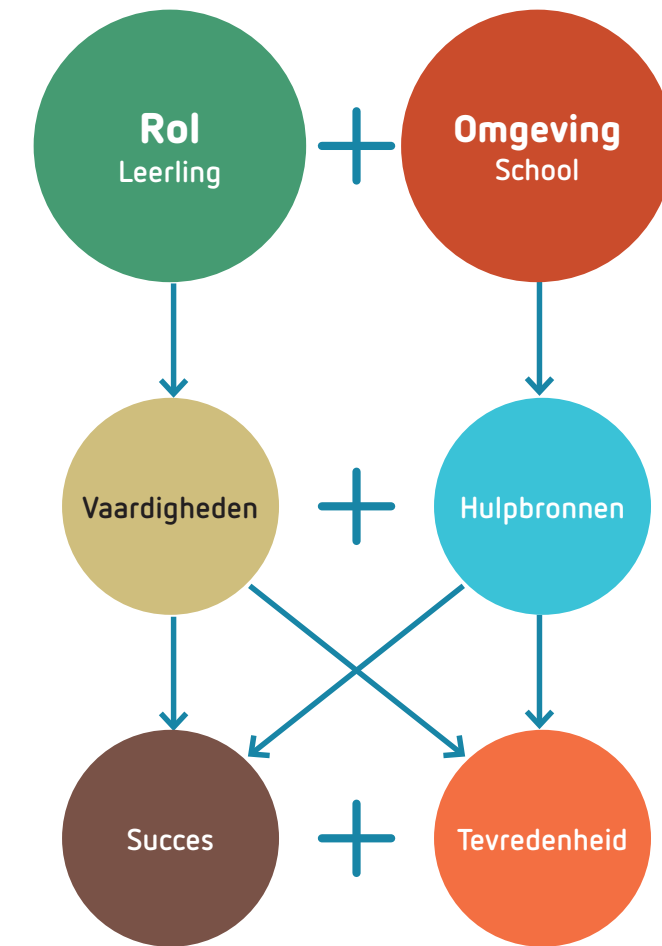
Centraal staat het realiseren van toekomstwensen van mensen op het gebied van ‘wonen, werken, leren, sociale contacten en/of vrije tijd’ (Movisie data-bank, 2014). Bij Begeleid Leren gaat het om het vervullen van een rol in een leeromgeving: leerling, scholier, student. Binnen de methodiek onderscheiden we vier fases.

De volgende elementen staan centraal in de methodiek:

- **Rol:** bij Begeleid Leren wordt de persoon aangesproken op zijn rol als student (of leerling), in plaats van cliënt of patiënt.
- **Omgeving:** bij Begeleid Leren gaat het om functioneren in een onderwijs/leer omgeving.
- **Vaardigheden:** bij Begeleid Leren gaat het over aanleren van onmisbare (studie)vaardigheden. Door vaardigheden te leren kan de student uiteindelijk zoveel mogelijk zelf en is hij niet blijvend afhankelijk van anderen. Voorbeelden van (studie)vaardigheden zijn: plannen, organiseren, samenwerken, een studieplek kiezen en vragen om hulp.
- **Hulpbronnen:** het kan zijn dat er tijdelijk een hulpbron nodig is om een studie af te maken. Dit kunnen mensen, dingen, plaatsen of activiteiten zijn. Voorbeelden zijn: een studiemaatje of een digitale agenda.
- **Succes:** om met succes te studeren wordt geïnventariseerd wat er van de student wordt verwacht op de opleiding. Aan welke eisen moet hij/zij voldoen? Succes wordt bepaald door de omgeving, in dit geval: zijn de cijfers voldoende en zijn de docenten tevreden over het functioneren?
- **Tevredenheid:** wat is er nodig om met plezier naar school te gaan? Tevredenheid gaat over wat de student zelf belangrijk vindt en nodig heeft. Een intrinsieke motivatie is nodig om het uiteindelijke doel te behalen.

Begeleid Leren is in 2017 erkend en opgenomen als ‘effectief volgens eerste aanwijzingen’ in de databank Effectieve Jeugdinterventies door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI, 2017).

Voor wie?

Begeleid Leren is voor leerlingen en studenten met psychische beperkingen, die door hun beperkingen belemmerd worden bij het vervullen van de student/leerling-rol. Hierbij stelt Cosis geen voorwaarden aan leeftijd en niveau. Het gaat in de praktijk om leerlingen en studenten uit het reguliere onderwijs van het PO/VO tot MBO/HBO. Daarbij geldt wel dat de jongere zelf aangeeft dat hij/zij bepaalde veranderingen of doelen wil realiseren op het gebied van leren.